

Fritidspædagogisk vision – SFO

Forslag til handlinger

Indledning

I arbejdet med den fritidspædagogiske vision er der for SFO formuleret en række forslag til handlinger, som kan medvirke til at få visionen til at leve. Handlingsforslagene skal ses i lyset af en beslutning om et mere systematisk arbejde med mål- og indholdsbeskrivelser, som iværksættes i foråret 2021. Den fritidspædagogiske vision, det systematiske arbejde med mål- og indholdsbeskrivelser og handlingsforslagene skal medvirke til et større fokus på SFO'ens bidrag til børns liv – fra både forældre, ledelse, medarbejdere og forvaltning.

Processen med at formulere visionen og handlingsforslagene er inspireret af en række elementer, herunder:

Vidensdryp fra tre forskere på området, der har inspireret **lokale drøftelser** i skolernes ledelsesteams om, hvad SFO'en skal bidrage med i børns liv. Input fra disse drøftelser er indsamlet og kvalificeret på **netværksmøder** med ledere af SFO, og en **arbejdsgruppe** har behandlet materialet og de konkrete forslag til handlinger. Indholdet er løbende holdt op imod den **eksisterende viden** om, hvad der kendetegner kvalitet i fritidspædagogik. Undervejs har vi fået input fra børn i SFO, de faglige organisationer og forældre- og bestyrelsesorganisationer.

Handlingsforslagene sendes i høring som en bruttoliste, som høringssvarene skal kvalificere, og derefter træffer byrådet beslutning om, hvilke handlinger der skal sættes i værk.

Handlingsforslag

Beskrivelse af handlingsforslaget

Oprettelse af SFO-børneråd

Det er vigtigt, at vi bliver bedre til at høre børnenes stemme, så deres perspektiv løbende kan indgå som et vigtigt element i den pædagogiske hverdag. Børnenes mulighed for medbestemmelse og selvbestemmelse viser tydeligt, hvornår aktiviteter og tilbud rammer plet, og hvornår de voksne må justere. Børnene skal også sikres mulighed for at blive inddraget på et mere overordnet niveau.

Derfor foreslås det, at alle SFO'er arbejder systematisk med at lade børnene komme til orde om deres hverdagsliv i SFO'en og deres ønsker om SFO'ens retning i et SFO-børneråd.

SFO-børneråd kan organisere forskelligt efter behov, men det overordnede formål – at sætte tid af til at lytte til børnene, stille dem spørgsmål og drøfte med dem – skal indfris.

En åben dialog med en udvalgt børnegruppe kan dels bekræfte børnene i, at deres stemme er vigtig, og dels medvirke til, at de voksne får øje på områder, der er blinde pletter i et voksenperspektiv. Dermed kan dialogerne i et SFO-børneråd skabe ideer til nye aktiviteter baseret på børnenes interesser og nuancere de voksnes kendskab til, hvad der er på spil i børnenes liv, samtidig med at SFO-børnerådet bliver ramme om en demokratisk dannelse. Deltagelse i SFO-børneråd vil typisk udgøre børnenes første erfaringer med deltagelse i et formaliseret demokratisk forum.

Styrkede SFO-forældreråd

Forældre er de vigtigste voksne i et barns liv, og derfor er det afgørende, at samarbejdet med forældre er en del af fundamentet i SFO'en. Det lokale SFO-forældreråd er det formelle organ, der sammen med skolebestyrelsen skal sikre et godt og dynamisk samarbejde med SFO'ens leder og personale.

Det foreslås, at ordningen med SFO-forældreråd evalueres med henblik på at finde veje til at styrke SFO-forældrerådenes rolle som formelt organ for forældreindflydelse samt indfri intentionen om at øge fokus på SFO'ens opgave i skolebestyrelsen.

I forlængelse af evalueringen kan der iværksættes tiltag som eksempelvis sparring og yderligere information til SFO-ledere, SFO-forældreråd og skolebestyrelser samt opfølgning på arbejdet som en del af den eksisterende kvalitetsopfølgning.

SLF-forløb for SFO-team

God pædagogisk praksis styrkes af faglige refleksioner og videndeling om børnefællesskaber og pædagogiske miljøer. Et systematisk og velfungerende samarbejde mellem medarbejderne i SFO'en sikrer pædagogiske indsatser på rette tid og sted for barnets og fællesskabernes bedste. Stærkere Læringsfællesskaber er den samarbejdskultur, hvorigennem vi i Børn og Unge i Aarhus styrker den professionelle dømmekraft og udvikler den faglige identitet. Medarbejderne i SFO'en indgår i SLF som alle andre i Børn og Unge, men for en stor del af disse er det formaliserede omdrejningspunkt et klasseteam med primært fokus på skolens undervisning.

Det foreslås, at der tilbydes SLF-læringsdage målrettet medarbejdere i SFO'en med fokus på den fritidspædagogiske opgave og med pædagogteamet som udgangspunkt. Det kræver tid til indsamling og refleksion over data, udvikling af samarbejdet, ledelsesopbakning og sparring fra en tilknyttet læringspartner. Og det vil på længere sigt befordre systematisk videndeling i og på tværs af SFO'er.

Kompetenceudvikling af medarbejdere og ledelse

Endnu bedre SFO'er kalder på medarbejdere, der fortsat udvikler deres praksis og tager ny viden til sig, som sættes i spil sammen med børnene. Fælles kompetenceudvikling for en personalegruppe med stærk kobling til egen praksis skaber et fælles sprog og et fælles engagement, også på tværs af byens SFO'er. Uanset fagligt niveau vil alle medarbejdere profitere af at deltage i kompetenceudvikling med fokus på en SFO-pædagogisk praksis, og i forlængelse heraf bliver det fritidspædagogiske tilbud til børnene endnu mere kvalificeret.

Det foreslås, at der tilbydes kompetenceudvikling til SFO-personalet inden for de i visionen beskrevne områder af den pædagogiske praksis. Koblingen til praksis skal være i højsædet, og den lokale forankring understøttes af aktionslæringsforløb i en SLF-kontekst med stærk ledelsesopbakning. Indholdet af forløbene udvælges lokalt ud fra et i forvejen beskrevet katalog udarbejdet i forlængelse af visionsprocessen med temaer som:

- Legens betydning og udtryk
- Barnets digitale verden og fællesskaber
- Introduktion til medhjælpere af en fritidspædagogisk forståelse
- Inkluderende børnefællesskaber i en SFO-kontekst
- Relationskompetencer
- ...

Reduceret takst i SFO for forældre med de laveste indkomster

SFO'ens bidrag til barnets liv er vigtigt i forhold til at sikre, at børn både bliver til nogen og til noget. SFO'en er dog et frivilligt tilbud, og for at sikre, at så mange børn som muligt har mulighed for at deltage i SFO'ens fællesskaber, foreslås det, at grænsen for økonomisk friplads hæves, sådan at endnu flere forældre har mulighed for at vælge SFO'en til for deres børn, og at der dermed søges at dæmme op for social ulighed.

Det foreslås, at husstande med en årsindkomst på op til 200.000 kr. årligt får adgang til fuld økonomisk friplads, mens husstande med en årsindkomst på mellem 200.000 kr. og 582.000 kr. får mulighed for delvis økonomisk friplads. På den vis skønnes justeringen af forældrebetalingen at gavne mest målrettet.

Længere planlægningshorisont vedr. børn med vidtgående behov

Alle børn skal opleve sig som en del af et fællesskab, og i SFO'en er der særlige muligheder for at arbejde inkluderende med fællesskaber for alle. For SFO'er, der har børn med vidtgående behov, ligger der en særlig opgave i forhold til planlægning af langsigtede indsatser. Den nuværende bevillingsperiode for ekstra støtte til børn med vidtgående behov kan opleves relativt kort og begrænsende for SFO'ernes langsigtede planlægning. På den anden side sikrer den tilbagevendende visitationsproces hyppigere mulighed for at vurdere barnets reelle behov.

Det foreslås derfor, at mulighederne for at forlænge bevillingsperioden undersøges, og at der foretages en vurdering af de pædagogiske fordele og ulemper ved en eventuel forlængelse.

Digitale fællesskaber

Den digitale verden byder på en nærmest uendelig række af muligheder og potentialer, men også en lige så lang række faldgruber og risici. Det enkelte barn kan i den digitale verden opleve blomstrende fællesskaber og mulighed for kreative udtryksformer, men også udstødelse og ensomhed.

Det er derfor vigtigt, at der i SFO er fokus på den digitale verdens muligheder og risici. Både så digitale værktøjers potentiale bruges bedst muligt i det pædagogiske arbejde, og så børnene rustes bedst muligt til et liv med en digital dimension. Der foreslås to indsatser til at styrke de digitale fællesskaber til gavn for alle børn.

Kompetenceudvikling

For det første kompetenceudvikling målrettet det pædagogiske personale, hvor fokus er på dels samspillet mellem den digitale henholdsvis den analoge verden, og dels hvorledes dette samspil kan indgå i den pædagogiske praksis.

Beslutning om den konkrete udformning af kompetenceudviklingen, herunder om hvem der skal gennemføre den, afventer anbefalingerne fra det af byrådet nedsatte §17, stk. 4-udvalg om mindre psykisk sårbarhed.

Digital tryghed 24/7

For det andet et forløb målrettet forældre og børn om børnenes øgede brug af digitale platforme og medier, der kalder på en større opmærksomhed fra de voksne på børnene – det gælder både forældre og pædagogisk personale. Selvom en stor del af det digitale liv ofte finder sted uden for SFO'ens tid og rum, spiller SFO'en en vigtig rolle i forhold til at hjælpe børnene til at mestre god digital adfærd som en del af den samlede dannelsesopgave.

Det foreslås derfor, at alle SFO'er får mulighed for at arbejde med indsatsen Digital Tryghed 24/7, der er en del af Aarhus Kommunes tryghedsstrategi. Indsatsen består af materiale til forældremøde og et opgavehæfte til at tage med hjem, som barnet og forældrene kan løse i fællesskab. Indsatsen giver dermed inspiration til samarbejde med forældre lokalt om det fælles arbejde med at understøtte digital tryghed hos de børn, der er på nippet til for alvor at springe ud i det digitale liv.